

فناوری اطلاعات

با

گرایش حسابرسی

گفتگو با آقای دکتر علیرضا درخشان

مدرس دانشگاه، و

صاحب امتیاز و مدیرمسئول ماهنامه تجارت الکترونیک

سازش

موضوع محوری این شماره فرصت تازه‌ای فراهم کرد که باز هم از دیدگاه شما به عنوان کارشناس و صاحب نظر فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده کنیم. از زبان شما بشنویم که فناوری اطلاعات و ارتباطات چیست؟

دکتر درخشان

فناوری اطلاعات که به طور کوتاه در انگلیسی آی تی (IT) نامیده می‌شود از سه بخش تشکیل شده است که عبارتند از سیستم اطلاعات مدیریت الکترونیکی (e-MIS)، هوش مصنوعی (AI)، و مبادله الکترونیکی داده‌ها (EDI). داشتن توضیح مختصری درباره هر یک از آنها به بحث ما کمک خواهد کرد:

سیستم اطلاعات مدیریت الکترونیکی جنبه مدیریت فناوری اطلاعات را پشتیبانی کرده و هوش مصنوعی گرایش فناوری اطلاعات را بیان می‌کند و مبادله الکترونیکی داده‌ها که سومین بخش فناوری اطلاعات است جنبه تبادل داده‌ها را توضیح می‌دهد. در دانشگاهها فناوری اطلاعات گرایش دارد. بنابراین، در عمل هم فناوری اطلاعات باید گرایش داشته باشد که این گرایش، با هوش مصنوعی که دومین بخش فناوری اطلاعات است بیان می‌شود.

یا انفورماتیک خود را برداشته‌اند و روی آن کلمه فناوری اطلاعات نوشته‌اند یعنی بدون کوچکترین تغییری در ساختار آن قسمت، تابلوی آن را عوض کرده‌اند.

به این ترتیب بیان رویکرد شرکتها و ادارات که به‌طور گسترده از فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند بسیار مشکل است چون فناوری اطلاعات مفهوم واقعی خود را ندارد. به هر حال اگر چنین نباشد و فناوری اطلاعات مفهوم خود را در آن شرکت پیدا کرده باشد، رویکرد شرکتها در راستای پیاده شدن هوش مصنوعی با ساختار حسابرسی است؛ یعنی آن شرکتها باید به دنبال ابزاری باشند که بتوانند برای حسابرسی قواعد (Rules) هوشمند با استاندارد جهانی پیدا کنند.

سایبرس

محیط امروزین حسابرسی سرشار از مسئولیت و فشار کار است. استفاده از فناوری اطلاعات تا چه حد می‌تواند یکی از رویکردهای رویارویی با این شرایط روبه افزایش باشد؟

دکتر درخشان

در عصر فناوری اطلاعات، انسان به جایگاه واقعی خود می‌رسد؛ یعنی انسان باید به جایگاهی برسد که فقط فکر کند و راه‌حلهای جدید ارائه دهد. از این‌رو کار حسابرسی هم خارج از این مفهوم نیست. بنابراین نمی‌توان گفت که در عصر فناوری اطلاعات، کارها سرشار از مسئولیت و فشار است. به‌ویژه فشار کاری که اصلاً نباید وجود داشته باشد. با سیستمهای هوشمندی که در راستای حل مشکلات حسابرسی، به‌وجود می‌آیند تصور چنین بیانی (فشار کار) هم مجاز نخواهد بود. بدین ترتیب قسمت اول پرسش شما به‌طور طبیعی در محیط فناوری اطلاعات حذف می‌شود، بنابراین قسمت دوم آن هم معنا نخواهد داشت. البته برای دستیابی به این مفاهیم باید فناوری اطلاعات را به معنای واقعی آن در حسابرسی پیاده کرد تا نه محیط حسابرسی سرشار از مسئولیت و فشار باشد و نه رویکرد خاصی لازم باشد. اگر قواعد حسابرسی در یک سیستم هوشمند مبتنی بر فناوری اطلاعات تعریف شوند، مشکلات برطرف شده، حسابرسان در محیطی آرام و بدون فشار کاری، به کار خود ادامه داده و وظایف خود را به انجام می‌رسانند (البته منظور از مسئولیت وظیفه‌شناسی توأم با استرس و نگرانی

هوش مصنوعی در هر علمی، کاربرد آن علم را توضیح داده، ارتباطات آن علم را با فناوری اطلاعات بیان می‌کند. اما چنانچه فناوری اطلاعات با ارتباطات (Communication) بیان شود، نحوه انتقال داده به‌وجودآمده را از حالتی به حالت دیگر، توضیح می‌دهد. **فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)** که به آن فاوا نیز می‌گویند در واقع بیان‌کننده مفاهیم فوق است.

سایبرس

به نظر شما مهمترین مزایای استفاده از فناوری اطلاعات در حسابرسی چیست؟

دکتر درخشان

فناوری اطلاعات یا «فا» گرایش می‌خواهد و در اینجا گرایش، همان حسابرسی است.

بنابراین حسابرسی باید با هوش مصنوعی بیان شود و چنانچه حسابرسی بخواهد به‌عنوان گرایش فناوری اطلاعات مطرح شود باید سیستمهای حسابرسی با ضوابط هوش مصنوعی ایجاد شود؛ یعنی باید تمامی سیستمهای حسابرسی به‌صورت هوشمند طراحی شود و از ابزار سیستمهای خبره استفاده شود. از این‌رو یک استاندارد جهانی بر سیستمهای حسابرسی تحت فناوری اطلاعات حاکم می‌شود که می‌توان آن را مهمترین مزایای استفاده فناوری اطلاعات در حسابرسی تلقی کرد.

سایبرس

حرفه حسابرسی برای حسابرسی شرکتها که به‌طور گسترده از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌کنند چه رویکردی را باید دنبال کند؟

دکتر درخشان

از آنجایی که در کشور ما هنوز فناوری اطلاعات جایگاه خود را پیدا نکرده است و مفهوم واقعی آن مشخص نشده است نمی‌توان پاسخ کاملی به این پرسش شما داد. درکشور ما فناوری اطلاعات همان فیل مولانا است و متأسفانه فناوری اطلاعات برای بعضی از افراد همان کامپیوتر است؛ برای بعضی مدیریت است و... از این‌رو نمی‌توان رویکرد واقعی شرکتها و سازمانها که با فناوری اطلاعات سروکار دارند را پیدا کرد. بیشتر شرکتها یا سازمانها تابلوی قسمت کامپیوتر

است، وگرنه احساس مسئولیت در تمامی حالتها به خصوص مفاهیم علمی در محیطی آرام و دور از دغدغه بسیار پسندیده است).

ولی در اینجا کار حسابرسان خبره و باتجربه مجهز به علم فناوری اطلاعات بسیار حساس و غیر قابل انکار است. چون این گروه هستند که باید برای حسن ایجاد سیستمهای هوش مصنوعی که بیانکننده گرایش فناوری اطلاعات که در اینجا حسابرسی است، نظارت علمی دقیق با توجه به مفهوم فناوری اطلاعات داشته باشند. هر چه دقت این گروه بیشتر باشد، آرامش و آسایش در محیط حسابرسی بیشتر خواهد شد و استرس و فشار و صرف زیاد زمان هیچ جایگاهی نخواهد داشت.

سایبرس

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات مستلزم انجام تغییراتی است. این تغییرات در حسابرسی چیست؟

دکتر درخشان

البته پاسخ این پرسش شمارا در بین دیگر پرسشها دادهام ولی برای بیان کاملتر آن باید گفت از آنجایی که نرم افزارهای هوشمندگرایش حسابرسی فناوری اطلاعات به صورت مرحله بندی شده اجرا می شود، تیم حسابرسی باید متناسب با این مراحل زیرگروههایی تشکیل دهد و هر زیرگروه در رابطه با تخصص خود مرحله مناسب را اجرا کند و یک نفر هم برای هماهنگی، بر تمامی این زیرگروهها نظارت داشته باشد تا هر زیرگروه، خروجی خود را به صورت کامل ایجاد کرده، در اختیار زیرگروه دیگر قرار دهد و برای اینکه بتوان این زیرگروهها را به راحتی ایجاد کرد باید به کمک یک نرم افزار مرتبط زیرگروهها را مشخص کرد. البته لازم به ذکر است که هر زیرگروه باید آموزش خاص خود را دیده باشد.

در حرفه حسابرسی باید

فناوری اطلاعات را جدی تر بگیریم و

برای به دست آوردن

درک درست تری از آن

تلاش بیشتری کنیم

سایبرس

عوامل مؤثر بر تمایل حسابرسان در استفاده از دستاوردهای

فناوری اطلاعات از دید حسابرسان مستقل کدام است؟

دکتر درخشان

سامانههایی که براساس فناوری اطلاعات ایجاد می شود دارای دو ویژگی است؛ اول آنکه نیاز به حضور فیزیکی انسان در زمان اجرا کم خواهد شد؛ دوم اینکه سرعت و دقت در اجرای امور بالا می رود. به طور احتمال در حسابرسی، حسابرسان ویژگی اول را قابل قبول نمی دانند ولی ویژگی دوم را می پذیرند؛ از این رو در حال حاضر باید ویژگی دوم را تقویت نموده، سعی کرد تا ویژگی اول را هم به باور حسابرسان اضافه نمود.

به هر حال با توجه به شرایط فعلی به نظر من عوامل مؤثر می تواند همان عوامل استفاده از کامپیوتر در حسابرسی باشد که با فناوری اطلاعات ارتباطی ندارد؛ چون هنوز فناوری اطلاعات در حسابرسی آنچنان وارد نشده است و به این ترتیب بیان عوامل مؤثر در استفاده از آن هم جایی ندارد.

سایبرس

استفاده از فناوری اطلاعات در گزارشگری مالی بسیاری

از واحدهای تجاری رایج شده است. حسابرسان

چگونه می توانند اطمینان لازم در مورد قابل قبول بودن

ریسکهای مربوط به استفاده از فناوری اطلاعات را

به دست بیاورند؟

دکتر درخشان

همانطور که اشاره کردم در شرایط کنونی از فناوری اطلاعات به معنای واقعی استفاده نمی شود و نمی توان چنین تصور کرد که فقط گزارشهای مالی با استفاده از فناوری اطلاعات تهیه می شود؛ چون تا اطلاعات براساس ضوابط فناوری اطلاعات ایجاد نشده باشد استفاده از فناوری اطلاعات در گزارشگری مالی معنا ندارد. از این رو چنانچه دادهها با امکانات فناوری اطلاعات ایجاد شده باشند، هم اطلاعات و هم گزارشهای آنها بدون هیچگونه ریسکی قابل قبول است و در این حالت ریسک اصلاً معنا ندارد.

سایبرس

گفتگوی با شما یادآوری می کند که در حرفه حسابرسی

باید فناوری اطلاعات را جدی تر بگیریم و برای به دست

آوردن درک درست تری از آن، تلاش بیشتری کنیم. از

شما بسیار متشکریم.